

HASTA MAHREMİYETİ SORUN MU?

DOÇ.DR.SEDAT BOSTAN (Sağlık Yönetimi Bölümü)– KÖŞE YAZISI

Mahremiyet Arapça bir kelime, haram, mahrem köklerinden gelmekte ve Türkçede gizli, kişiye özel, başkasının bilmesi, görmesi yasak olan gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Sağlık alanında; hastanın sağlık durumu ile ilgili tıbbi işlem ve değerlendirmelerin makul bir gizlilik içerisinde yürütülmesini ifade eder. Bu gizlilik, hastanın muayenesi, teşhis, tedavi süreçlerinin bedensel ve bilgi, belge mahremiyetini kapsamaktadır. Bu mahremiyetin istisnaları olmakla beraber, hastanın sağlık kurumundan ayrılması ve ölümünden sonrasında da devam eder. Sağlık kurumlarında özellikle hastanelerde hasta mahremiyetine saygı gösterilmesi ve korunması, sağlık sistemi tasarımcılarının görevi, sağlık kurumu yöneticilerinin sorumluluğu, sağlık çalışanlarının yapması ve özen göstermesi gereken uygulamalar ve hasta ve yakınlarının uyması ve saygı duyması gereken kurallardır.

Sağlık sistem tasarımcılarından, yöneticilere, uygulayıcılardan hakları ihlal edilenlere kadar herkesin katılımıyla, hastane ve diğer sağlık kuruluşlarında mahremiyet ihlalleri zirve yapmaktadır. Bu iddia üzerine hasta şikâyeti istatistiklerine bakacak ilgililer, mahremiyet ihlalli şikâyetlerinin %1-3 arasında değiştiğini görerek ne kadar çok abarttığını düşünebilirler. Fakat hastanede seçici bir algı ile işleyişi gözlemleyen her kişi, bu söylenenin doğruluğunu görecektir. Bizim kültürümüz ve inançlarımız açısından da çok önemli olan mahremiyet kavramı, ihlallerin yaygınlığı nedeniyle sıradanlaşmıştır. Mahremiyet ihlalleri hasta muayene odalarında başlar. Muayene sırası gelen hasta, muayene odasına girdiğinde odada bulunan, sekreterin, diğer sağlık çalışanları ve onlarla birlikte olanların, diğer hasta ve hasta yakınlarının mahremiyetini ihlal ettiğini anlar. Hasta, kendi ve hekimi dışında birçok kişinin bulunduğu bu ortamda hastalığını anlatmak, muayene olmak, teşhisini öğrenmek, tedavi önerisini almak durumunda kalır.

Yetkililer, hasta yoğunluğu nedeniyle kayıt işlemlerini yapsın diye, muayene odalarında sekreterler görevlendirmektedir. Fakat bu uygulamanın doğrudan bir tıbbi gereklilik olmayışı, mahremiyet ihlalinin göstergesidir. Hasta mahremiyeti, kişisel gizlilik ve tıbbi etkinlik, hekim ve hastanın –hastanın yanında bulundurmamak istediği refakatçisi hariç- muayene odasında yalnız olmasını ve süreç boyunca rahatsız edilmemesini gerektirir.

Tetkik ünitelerinde, özellikle görüntüleme birimlerinde uygun soyunma-giyinme bölmelerinin olmayışı, olsa bile birkaç hastanın birlikte alınması ve özensizlik mahremiyet ihlalinin artırmaktadır.

Hasta servislerinde, birden fazla hastanın olduğu odalarda hasta yataklarının perde ile ayrıştırılmamış olması, tasarım veya uygulama açısından mahremiyet ihlali sorunudur. Aynı zamanda hastaya müdahale esnasında, diğer hasta, hasta ziyaretçileri ve refakatçilerinin aynı ortamda olması bir başka sorundur.

Yoğun bakımlarda, hastaların vücutlarının açık yatırılması, hastalar arasında bölmelerin bulunmaması, ameliyathanelerde operasyon yapılacak bölge dışında bedensel mahremiyetinin sağlanmaması, mahremiyetle ilgili diğer sorunlardır. Sonuç olarak hasta mahremiyetinin sağlanması çok boyutludur. Bu yazıda sadece bedensel mahremiyet konusu kısmen gündeme getirilmiştir. Sorun, hem bir sistem tasarımı, hem uygulama, hem de kültürel ve yaşam tarzıyla ilgilidir. Özel yaşama saygı, kurallar konusu olduğu kadar, inancımızın da gereği ve bir medeniyet göstergesidir. Bu nedenle sağlık kurumlarından başlayarak bütün yaşam alanlarına bu saygıyı yaymalıyız.

Kaynak: Günebakış gazetesi

Kaynak linki:

<http://www.gunebakis.com.tr/hasta-mahremiyeti-sorun-mu-makale,7499.html>

Doç Dr. Sedat BOSTAN

Gümüşhane Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sağlık Yönetimi Bölümü

Gumushane University

Faculty of Health Sciences

Healthcare Management Department

sbostan29@gmail.com